SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences

Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

2-son (5-jild)

2025

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V5I2Y2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 2 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasida xizmat koʻrsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat Gʻaybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), Oʻzbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Joʻrayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom oʻgʻli — yuridik fanlar boʻyicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, Oʻzbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqanddavlatuniversiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport boʻyicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

"Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari" elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: "SCIENCEPROBLEMS TEAM" mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
5-jild, 2-son (Fevral, 2025). - 630 bet.

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna
SHARQSHUNOS A.L.KUNNING XIVA XONLIGI ARXIV HUJJATLARINI SAQLASH
VA TADQIQ QILISHDAGI XIZMATLARI 13-19

Matyakubov Xamdam Xamidjanovich
MARKAZIY OSIYO SIVILIZATSIYALARI VA OROLBOʻYI HUDUDIDAGI MADANIYATLAR
OʻRTASIDAGI OʻZARO TAʼSIR VA HAMKORLIK 20-24

Raximov Bektosh, Pirmamatov Ramziddin
TURKISTONDA JADIDLARNING TAʼLIM-TARBIYA TIZIMINI ISLOH QILISH BORASIDAGI
HARAKATLARI TARIXIDAN 25-29

Хуррамова Саодат Хабибовна
ИЗУЧЕНИЕ ИСТОРИИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ РУССКИМИ УЧЕНЫМИ
В СЕРЕДИНЕ XIX ВЕКА 30-37

Toʻychiyeva Dilnoza Ikrom qizi
ZOMIN TUMANINING XX ASRNING 80-YILLARIDAGI IJTIMOIY,
IQTISODIY VA MADANIY HAYOTI 38-44

Elboyeva Shaxnoza
AYOLLARNING SIYOSIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR VA BU BORADA OʻZBEKISTON TAJRIBASI 45-50

Kanimkulov Olimjon, Xikmatova Oʻgʻiloy
TUZNING QADIMDAN HOZIRGI KUNGACHA BOʻLGAN TARIXI HAQIDA 51-54

Tojiev Alisher Sultannazirovich
MUSTAQILLIK YILLARIDA XORAZM VILOYATIDA TURIZM SOHASI UCHUN
KADRLAR TAYYORLASH MASALASI 55-60

Bekbayev Bekjon
XX ASRNING BIRINCHI YARMIDA TOSHKENTDAGI QOZOQLAR TARIXIDAN 61-67

Salayev Umrbek Kadambayevich
JANUBIY OQCHADARYO HUDUDIDA KECHGAN ETNIK JARAYONLAR TARIXI SAHIFASIGA
DOIR BAʼZI CHIZGILAR 68-71

Roʻziyeva Mashxura Abdimuminovna
LOʻLILAR IJTIMOIY HAYOTINING OʻZIGA XOS XUSUSIYATLARI 72-78

Turdiyeva Mohinur Ilhomjon qizi
ICHKI SAVDO QOʻQON XONLIGI IQTISODIY TARAQQIYOTINING MUHIM
OMILLARIDAN BIRI (1701-1876) 79-84

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Kazakov Olim Sabirovich
XIZMATLAR SOHASIDA BOSHQARUVNING YETAKCHILIK KONSEPSIYALARIDAN
FOYDALANISH 85-89

Исламутдинова Дина Файзрахмановна
РАЗВИТИЕ ЭКСПОРТА В АГРОПРОМЫШЛЕННОМ КОМПЛЕКСЕ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 90-98

Alikulov Mehmonali Salahiddin o‘g‘li
QISHLOQ XO‘JALIGIGA INVESTITSIYALARNI KENG JALB QILISHDA QISHLOQ XO‘JALIGIGA YO‘NALTIRILGANLIK INDEKSINING AHAMIYATI 99-106

Omonov Akrom, Ruziyev Baxtiyor
O‘ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI AKTIVLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO‘LLARI 107-113

Tangirov Abduxolik, Nurmanov Sherzod
CHO‘L-YAYLOVLARI EKOLOGIK HOLATI VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LARI 114-121

Aliyarov Olim Abdug‘aparovich
MULKIY SOLIQQA TORTISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI 122-132

Komilov Bakhtiyorjon
UNLOCKING THE POTENTIAL OF E-COMMERCE LOGISTICS IN CENTRAL ASIA 133-144

Djumanov Saitmurod Alibekovich
MAHSULOT TANNARXIGA KIRITILADIGAN XARAJATLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 145-150

Yariyev Sherzod Shukurjanovich
DAVLAT SEKTORIDA AUDITNI RAQAMLASHTIRISH MASALALARI 151-155

Matkarimov Feruz Bekturdiyevich
MINTAQADA TO‘QIMACHILIK SANOATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH 156-160

Xaydarova Durdona, To‘xtayeva Moxinur
DAVLAT BUDJET DAROMADLARI TUSHUMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 161-166

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Yusubov Jaloliddin Kadamovich
ABU NASR FOROBIYNING MA’NAVIY-AXLOQIY IDEALLARI VA ULARNING ZAMONAVIY IJTIMOIY-GUMANITAR FANLAR RIVOJIDAGI AHAMIYATI 167-175

Nosirxo‘jayeva Gulnora Abduqahhorovna
FOROBIY ASARLARIDA ADOLAT VA MA’NAVIY YUKSALISH MUAMMOLARI 176-179

Xoliqov Yunus Ortiqovich
BAG‘RIKENGLIK VA MILLATLARARO MADANIYAT — JAMIYAT TARAQQIYOTINING ASOSI 180-184

Berdaliyeva Sevara
ANALYSIS OF VIEWS ON THE ORDERING OF SOCIAL LIFE IN THE WORK OF YUSUF KHOS KHAJIB “KUTADGU BILIG” 185-191

Parpiyev Muhammadjon Tolibovich
SHARQ RENNESANSI KELIB CHIQISHINING IJTIMOIY-FALSAFIY OMILLARI 192-197

Yarashova Mohlaroyim Shuxrat qizi
IBN ARABIY “VAHDATUL VUJUD” TA’LIMOTINING FALSAFIY ASOSLARI VA AHAMIYATI 198-202

Ulug'murodov Elyor Saydulloevich
ISLOM GNOSEOLOGIYASIDA RATSIONALIZM MUAMMOSI 203-206

Rasulov Azizxon Mukhamadqodirovich
AXBOROT MAKONIDAGI TRANSFORMATSIYALASHUVNING
DIALEKTIK MAZMUNI 207-213

Xasanov Boburjon Xakimovich
EKSTREMISTIK FAOLIYATNING KELIB CHIQISH TARIXI VA TUSHUNCHALARI 214-219

Shokirov Mubin Rustamovich
MILLIY O'ZLIKKA SADOQAT – UMRBOQIY QADRIYAT 220-225

Ismoilov Maxammadixon
HOZIRGI ZAMON EKOLOGIK MANZARASIDA DESTRUKTIV VA KONSTRUKTIV
MUNOSABATLAR DIALEKTIKASI 226-230

Shokirov Murod Rustamovich
YANGI O'ZBEKISTONDA QADRIYATLARNING QAYTA TIKLANISHI 231-234

Hamroyev Saidjon Sanoyevich
YANGI O'ZBEKISTON STRATEGIYASIDA IJTIMOIY ADOLATNING BARQAROR
TARAQQIYOTNI TA'MINLASH ASOSI SIFATIDAGI O'RNI 235-239

Sharopov O'lmasbek Shuhrat o'g'li
ZAMONAVIY OILADA BOLA TARBIYASINING ASOSIY OMILLARI
(TARBIYA JARAYONIDA OTA-ONANING ROLI) 240-243

Ulug'ov Jasur Nasirdinovich
INSON KAMOLOTI: ISLOMIY QADRIYATLAR VA ULARNING
IJTIMOIY HAYOTGA TA'SIRI 244-249

Qodiraliyev Abror Tojimurot o'g'li
BOSHQARUVCHILIK FAOLIYATI SHARQ MUTAFAKKIRLARI
QARASHLARI MISOLIDA 250-253

Ibragimov Kudrat
XALQARO MUNOSABATLAR TIZIMIDA MARKAZIY OSIYONING YANGI MUSTAQIL
DAVLATLARI 254-260

Oripov Axmadjon Muxammadjonovich
VATANPARVARLIK TUSHUNCHASI SHAKLLARINING IJTIMOIY-FALSAFIY
TALQINI 261-267

Ibragimova Zulayxo Karimbayevna
RAHBAR AXLOQIY-ESTETIK KAMOLOTINING SHAKLLANISH JARAYONLARI
VA ASOSIY KOMPONENTLARI 268-274

Abdullayev A'zam Abdiyevich
YOSHLARDA IJTIMOIY-IQTISODIY FAOLLIGI DIALEKTIKASI VA UNING AYRIM
XUSUSIYATLARI 275-281

Ochilov Azimjon Tuxtamishovich
IJTIMOIY QADRIYATLARNING DEFORMATSIYASI VA KORRUPSIYANING
TARQALISHI 282-285

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Raxmanova Sarvinoz Alisherovna
SABR VA CHIDAMGA OID FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING SEMANTIK TAHLILI (INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARI MISOLIDA) 286-289

Kaxarova Iroda Sidikovna
MODAL SO‘ZLARDA SHARTLILIK VA TIPOLOGIK OMIL: SEMANTIK TURLANISH 290-296

Babadjanova Nazokat Davronbekovna
“YUSUF VA ZULAYHO” DOSTONINING XALQ VARIANTLARI TAHLILI 297-302

Sayidova Shakhrizoda Nasrulloyevna
RELIGIOUS VIEWS OF THE CHARACTER OF AMIR TEMUR IN MUHAMMAD ALI'S WORK “ULUG‘ SALTANAT” 303-308

Hatamova Kamola Toshmurod qizi
TIJORAT HUJJATLARI TILIDA TERMINOLOGIK LEKSIKA 309-316

Ibodullayeva Dinora Bahramjanovna
TERMINOLOGIYANING O‘ZBEK VA XORIJIY TILSHUNOSLAR TOMONIDAN O‘RGANILISHI 317-321

Otajonova Dildor Baxtiyarovna
SUD JARAYONIDA OLIB BORILADIGAN NUTQ FAOLIYATI MAHSULOTLARINING SUD-TIBBIY VA LINGVISTIK EKSPERTIZA TEKSHIRUVI 322-326

Khasanov Mahmud Abdurakhmanovich
PHONOLOGICAL AND MORPHOLOGICAL INTERACTIONS AMONG THE LANGUAGES 327-331

Xoshimova Oydina Shuxrat qizi
OLAMNING LISONIY MANZARASIDA NOMINATSIYANING O‘RNI VA RANGLAR IFODASI 332-338

Babayeva Iroda
THE CHARACTERISTICS OF NEWSPAPER HEADLINES IN TERMS OF THEIR STRUCTURE AND MEANING 339-342

Fozilov Odil Yuldashevich
USE OF LOGICAL AND FIGURATIVE PERIPHRASES IN MODERN UZBEK LANGUAGE..... 343-346

Raxmonova Dildora Mirzakarimovna
JADID DRAMALARIDA ISLOM MADANIYATI VA MILLAT TANAZZULI MASALALARI TALQINI (ABDULLA QODIRIYNING “BAXTSIZ KUYOV” DRAMASI MISOLIDA) 347-351

Mamataliyeva Navbahor Xujamberdiyevna
TEZ AYTISHLARNING SINTAKTIK TUZILISH JIHATDAN TAHLILI 352-357

Xamidova Sayyora Nurmatovna
KATEGORIYA SIFATIDA SHAKLLANGAN MODALLIK TURLARINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 358-363

Mengboyev Azizbek Alijon o‘g‘li
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI MILLIY BAYRAM NOMLARINING CHOG‘ISHTIRMA TADQIQI 364-368

Hayitova Shohida Erkin qizi
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI OTA KONSEPTINING CHOG‘ISHTIRMA TAHLILI 369-373

Xolboyeva Iroda Shuxrat qizi
SOMATIK KOMPONENTLI PROVERBIAL FRAZEOLOGIZMLARDA EKVIVALENTLIK MASALASI 374-378

Saparniyazov Omirbek Nukusbayevich
MARK TVEN VA MUQIMIY ASARLARINI QIYOSIY O‘RGANISH: ADABIY UMUMIYLIK VA USLUBIY O‘ZIGA XOSLIGI 379-385

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Мухитдинова Фирюза
КЛЮЧЕВЫЕ ПРИОРИТЕТЫ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА 386-393

Uzakova Go‘zal Sharipovna
HUDUDLARNI ZONALASHTIRISHNING HUQUQIY MASALALARI 394-403

Tulaganova Gulchexra, Nurilloyev Shavkat
INSON QADRINI YUKSALTIRISH VA ERKIN FUQAROLIK JAMIYATINI YANADA RIVOJLANTIRISH 404-414

Yakubova Iroda Bahramovna
MUALLIFLIK SHARTNOMASINING MAZMUNI, TUZILISHI VA UNING ASOSIY SHARTLARI 415-419

Obidov Tolibjon Avezxanovich
JINOIY SUD ISHLARINI YURITISH SOHASIDAGI O‘ZARO HAMKORLIK MASALALARI 420-425

Tuxtashev Sherzod Azimovich
JINOYAT ISHINI TO‘XTATIB TURISHNING JABRLANUVCHI VA AYBLANUVCHI UCHUN HUQUQIY OQIBATLARI 426-430

Maxamatov Maxmud Maxamataminovich
INSON HUQUQLARINI XALQARO ORGANLARDA HIMOYA QILISH MASALALARI 431-436

Rahmatov Elyor Jumaboyevich
BOJXONA MA’MURIYATCHILIGINI ISLOH QILISHDA BOJXONA ORGANLARINING DAVLAT IQTISODIY VA HUQUQIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA ISHTIROKI 437-441

Jumaniyozova Dilfuza Kamolovna
IJTIMOIY XAVF GURUHIGA KIRUVCHI YOSHLAR MUAMMOLARI YECHIMI: XORIJ TAJRIBASI 442-447

Shermatov Nuriddin
RAQAMLI ERADA SUN’IY INTELLEKT (AI) VA ADDITIV (3D PRINTING) TEXNOLOGIYALARI INTELLEKTUAL MULK HUQUQINING OBYEKTI SIFATIDA 448-455

Juraeva Asal
EXECUTION OF INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRAL AWARDS 456-461

Собиров Саидбек Махмудович
ДОКТРИНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ И ПРИКЛАДНЫЕ ВОПРОСЫ СУДЕБНОГО ПРИМЕНЕНИЯ И ТОЛКОВАНИЯ ОТДЕЛЬНЫХ НОРМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О НЕПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТИ 462-467

Nurbayev Muzaffar Erkinovich
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATI INSTITUTINING NAZARIY-HUQUQIY DOKTRINASINI TAKOMILLASHTIRISH 468-478

Qudratillayev Jaxongir Zokirjon o‘g‘li
INTERNETDAN FOYDALANISH HUQUQINING KONSTITUTSIYAVIY HUQUQIY ASOSLARI: INTERNET TUSHUNCHASI 479-485

Xabibullayev Azizillo Lutfullo o‘g‘li
SUN’IY INTELLEKT VA INTELLEKTUAL MULK HUQUQI O‘RTASIDAGI MUNOSABATLAR VA HUQUQIY MUAMMOLAR 486-491

To‘xtayev O‘ktamjon Zarifjon o‘g‘li
MURAKKAB ASHYOLARNING O‘ZIGA XOS BELGILARI, ULARNING HUQUQIY VA FALSAFIY MOHIYATI 492-500

Yusupov O‘ktamboy
KORRUPSIYAVIY BITIM HAQIQIY EMASLIGINING FUQAROLIK-HUQUQIY OQIBATLARI 501-509

Murodxonov Muhammadnur
XALQARO HUQUQNING TADRIJIY RIVOJLANISHIDA FUNDAMENTAL ASARLARNING O‘RNI 510-518

Ёкубов Шухратжон, Эргашева Муниса
МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ МЕДИЦИНСКОГО ПРАВА В УЗБЕКИСТАНЕ: БАЛАНС МЕЖДУ МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ И НАЦИОНАЛЬНЫМИ ОСОБЕННОСТЯМИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ 519-523

Qudratillayev Xazratali Zokirjon o‘g‘li
JINOIY FAOLIYATDAN OLINGAN DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISHNI TERGOV QILISH SOHASIDA XORIJIY DAVLATLAR VAKOLATLI ORGANLARI BILAN HAMKORLIK MASALALARI 524-530

Umarov Abbosjon Asliddin o‘g‘li
SUG‘URTA INSTITUTINING NAZARIY-HUQUQIY TAVSIFI 531-536

Хайдарова Хилола Анваровна
ПРАВО НА ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ КАК СУБЪЕКТИВНОЕ ПРАВО ЛИЦ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ 537-542

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Ibraximov Sanjar Urunbayevich
AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA SPORTCHILARNING INDIVIDUAL XUSUSIYATLARI BILAN ZIDDIYATLI VAZIYATLARDAGI XULQ-ATVOR STRATEGIYALARI O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIGI 543-547

Karimov Akramjon Zaynobidinovich
RAQAMLI TRANSFORMATSIYALAR SHAROITIDA YOSHLARNING AXBOROT XAVFSIZLIGI MADANIYATI VA MEDIAIMMUNITETINI TA’LIM JARAYONLARI ORQALI SHAKLLANTIRISH MASALALARI 548-554

Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich
7-9 YOSHLI O‘QUVCHILARNING HARAKAT SIFATLARINI HARAKATLI O‘YINLAR VOSITALARI ORQALI RIVOJLANTIRISH 555-561

Karimov Qayum Mamashayevich
KOMPYUTERLI MATEMATIKA TIZIMLARINI O‘QITISHDA TARMOQ TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH 562-569

Xojimirzayeva Shaxnoza Shokir qizi
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH JARAYONI 570-576

Qodirov Azamat Muxriddinovich
IXTISOSLASHTIRILGAN MAKTABLAR YUQORI SINF O'QUVCHILARINING INGLIZ TILI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA MATN O'QISH MALAKASI VA KOMMUNIKATIV YO'NALGAN O'QISH MASHQLARINING AHAMIYATI XUSUSIDA 577-582

Тлеумуратова Абадан Бекбановна
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К РАЗВИТИЮ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ 583-585

Turdimuratov Dilmurad Yuldashevich
TALABALAR TA'LIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR 586-592

Mamaziyayev Oblaberdi
OLIY TA'LIMNING NEMIS TILI DARSLARIDA GRAMMATIK TARJIMA METODIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI 593-598

Isoqov Murod Madaminjonovich
YOSHLAR JAMOAT TASHKILOTLARIDA IJTIMOIY KAPITALNI SHAKLLANTIRISHNING ILG'OR XORIJIY MODELLARI 599-605

Nasriddinova Hulkar Komiljonovna
BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKANI O'QITISHNING HOZIRGI HOLATI 606-610

Allayeva Hafiza Rustam qizi
BOSHLANG'ICH SINFDA O'QITISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH USULLARI 611-614

Raxmonberdiyeva Oygul Rayimjonovna
AKADEMIK QALAMTASVIR MASHG'ULOTLARIDA TALABALARGA INSON PORTRETINI ISHLASH METODIKASI 615-621

Xo'jaqulov Ro'zibek Ilhomjon o'g'li
BO'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARIDA KASBIY KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHDA RANGTASVIR FANINING AHAMIYATI 622-625

Elova Sitora Axmatkulovna
QISQA MASOFALARGA YUGURUVCHILARNI TEXNIK TAYYORGARLIGINI SHAKLLANISH DARAJASI 626-629

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari
Actual Problems of Humanities and Social Sciences
Volume 5 | Issue 2 | 2025
ISSN Online: 2181-1342

Received: 25 January 2025
Accepted: 1 February 2025
Published: 10 Feburary 2025

Article / Original Paper

TOLERANCE AND INTERCULTURAL DIALOGUE ARE THE FOUNDATIONS OF SOCIETAL DEVELOPMENT

Kholikov Yunus Ortikovish
Sharof Rashidov Samarkand State University,
Associate Professor,
Doctor of Philosophy (DSc)

Abstract. Today, each era defines the level of philosophical thought in accordance with its ideals, reflecting this in cultural contexts and establishing directions for development. The New Uzbekistan also implements trends of rapid development in its concept of reforms, aligning them with the interests of the people, and simultaneously investigates the principles of tolerance and intercultural dialogue that lead societies and states to progress, alongside the scientific foundation of its development strategy. Moreover, the foundation of development in any society is formed by an intercultural dialogue based on science and tolerance. This intercultural dialogue reveals moral processes aimed at protecting the interests of nations based on unity characterized by sincerity and reasonableness, which contributes to the advancement of the state.

Keywords: intercultural, tolerance, phenomenon, globalization, destructiveness, predisposition, aggression, postmodern, trend, context, pluralistic, development, communication, contemporary, modernization, constructive, integration, social, political, economic, lifestyle, customs, thinking.

BAGʻRIKENGLIK VA MILLATLARARO MADANIYAT — JAMIYAT TARAQQIYOTINING ASOSI

Xoliqov Yunus Ortiqovich,
Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
“Falsafa va milliy gʻoya” kafedrasi dotsenti
falsafa fanlari doktori (DSc)

Annotatsiya. Bugungi kunda har bir davr oʻzining ideallariga mos falsafiy tafakkur darajasini madaniyatlar kesimida zamonga moslab, taraqqiyot yoʻnalishlarini belgilaydi. Yangi Oʻzbekiston ham oʻz islohotlar konsepsiyasida jadal rivojlanish tendensiyalarini xalq manfaatlariga uygʻun holda amalga oshirib, taraqqiyot strategiyasini ilmiy asosda hayotga tatish bilan birgalikda bagʻrikenglik va millatlararo madaniyat jamiyat va davlatlarni taraqqiyotga olib boruvchi tamoyillari tadqiq qilingan. Bundan tashqari taraqqiyotning asosini har qanday jamiyatda ilm-fan va bagʻrikenglikka asoslangan millatlararo madaniyat tashkil etadi. Bu millatlararo madaniyatda oʻzining xolisona va oqilona xususiyatlari bilan davlat takomillashuviga yoʻnalgan birlik negizida millatlar manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan axloqiy jarayonlar ochib berilgan.

Kalit soʻzlar: madaniyatlararo, bagʻrikenglik, fenomen, globallashuv, vayronkorlik, moyillik, tajovuzkorlik, postmodern, tendensiya, kontekst, plyuralistik, taraqqiyot, muloqot, zamonaviy, modernizatsiya, konstruktiv, integratsiya, ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy, turmush-tarzi, urf-odatlar, tafakkur.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I2Y2025N26

Asrlardan asrlarga yetib kelayotgan axloqning yadrosi sifatida bagʻrikenglik va millatlararo madaniyat oʻzining voqelikda oʻzgaruvchan xarakteri bilan namoyon boʻladi. Uning serqirra koʻlami, borliqdagi narsa va hodisalar bilan uygʻun inson madaniy dunyosini

oʻzgartirishi, xilma-xil nazariyalar taʼsirida millatlararo madaniyatni real hayotga kengroq olib kirishi vujudga keladi. Uning individual rivojlanmasligi, falsafiy taʼlimotlarga tayanishi, tarixiy merosga oʻzaro bogʻliqligi oʻz taraqqiyotida butun insoniyatning erishgan yutuqlaridan andoza olishi barchaning axloqan tartibga solib turilishini ifodalaydi. “Bu falsafiy jarayonlarning ijtimoiy ahamiyati juda katta boʻlib, ularda oddiy birlik va ijobiylikni vujudga keltiradi. Bu jarayonlar tarixan sodir boʻlganidek, bilimlarni targʻib qilish va rivojlantirishga, xalqaro hamkorlikka va madaniy taraqqiyot sohasidagi muhim ishlarga yordam beradi”[1.]. Shu sabablarga koʻra bagʻrikenglik va millatlararo madaniyat odamlarning milliy qadriyatlari va bagʻrikenglik asosidagi ijodiy fikrlashlari hamohang kelishi hamda ularga qarshi kurashishning zarurligi aytilgan. Bunday yangiliklar va rivojlanishlar odamlar orasidagi ehtiyoj va talablarini oshiradi, shuning uchun bagʻrikenglikning oʻsishi kabi vaziyatlarda odamlar oʻz turmush darajalarini yaxshilay oladilar va ehtiyojlari qancha qondirishishlarini oshirish imkoniga ega boʻladi. Har bir jamiyatning taraqqiyot koʻlamida bagʻrikenglik namoyon boʻlishi bevosita millatlarning inoqligi, ular oʻrtasidagi totuvlikning belgisi, siyosiy muhitning mutlaq pokligi, axloqiy tamoyillarning ijrosi soʻzsiz amal qilishi, odamlarning ruhiyatida anglanganlik kayfiyatini namoyish etadi.

Mamlakatimizning keyingi yillarida olib borilayotgan taraqqiyot yoʻlining barcha sohalarida ijobiy oʻzgarishlar va erishilgan natijalar bevosita shu xalq, shu hududda yashayotgan fuqarolar, turli millat vakillari tomonidan amalga oshirilganligi bilan xarakterlanadi. Ularning yuksak aqliy salohiyati, madaniyati, xulq-atvori, oqilona tanlovi va xatti-harakatlarini boshqarishga yordam beradigan eng muhim standartlar toʻplami boʻla oladi.

Ijtimoiy taraqqiyot aslida davlat, jamiyat, millatlarning millatlararo madaniyati rivojlanishi bilan uygʻunlashgan bagʻrikenglikning amal qilish jarayonlarini ifodalaydi. Bu – uning oʻtmishdan bugun va kelajak sari oʻzgarib borishdan iborat boʻlgan tizimli faoliyatdir. Insoniyat tarixi orqali ijtimoiy rivojlanish jarayonlarini harakatlantirib kelgan. “Insoniyat oʻtmishining oʻziga xosligini oʻrganish, tarixiy jarayonlarning falsafiy tahlili va ijtimoiy bilimlar shakllanishining asosida muhim oʻrin tutadi”[2. 163.].

“Taraqqiyot — rivojlanishning oddiydan murakkabga, quyidan yuqoriga yoʻnalgan shakli, uning yuksalish jarayoni hisoblanadi”[3 – B. 254.]. Mazkur fikrlardan kelib chiqib aytish mumkinki, bu tushunchaning millatlararo madaniyat tizimida oʻz oʻrni bor. Bu muayyan qoidalar asosida amalga oshirilib, jamiyatdagi madaniy, iqtisodiy va ijtimoiy oʻzgarishlarni qamrab oladi. Axloqiy tamoyillarga tayanishda davlat va jamiyatning taraqqiyot darajasi, insonning rivojlanish tendensiyalari oʻziga xos falsafiy mohiyat kasb etadi.

Jamiyat va davlatda oʻziga xos va mos millatlararo madaniyatning bagʻrikenglik muhitini yuzaga keltirish mumkin. Yaʼni, jamiyatda millatlararo madaniyatning bagʻrikenglik muhiti ijtimoiy tarixiy hodisa hisoblanadi. Fuqarolarda yuksak axloqiy bagʻrikenglik muhitini shakllantirish ham oʻziga xos falsafiy jarayondir. Jamiyatning axloqiy muhiti insoniyat taraqqiyoti asosida tadrijiy tarzda rivojlanib, kishilarni aynan axloqiy taraqqiyot boshqa tirik jonzotlardan farqli boʻlishga olib kelgan.

Millatlararo bagʻrikenglik madaniyati esa oʻz-oʻzidan qadriyatlar toʻplamini toʻldirishni, mantiqiy tartibda birini ikkinchisiga qoʻyishni talab qiladi. Bu bilan birga millatlararo madaniyat inson tomonidan yaratilgan ruhiy muhit bilan bogʻliq, unda barcha material, mahsulotlar avloddan avlodga oʻtadi. Ijtimoiy muhit, madaniyat inson tomonidan orttirilgan barcha ichki va tashqi xulq-atvor usullarini oʻz ichiga oladi, degan umumiy kelishuv mavjud.

Barqaror taraqqiyot millatlar oʻrtasidagi muvozanatni tartiblashtiradi va ularning teng huquqli faoliyatini taʼminlaydi. Bu esa insonlar oʻrtasidagi samimiy muloqotni, umumiy hayot tarzini va oʻzaro tushunchalarni kengaytiradi.

Millatlararo bagʻrikenglik nazariyasining "falsafiy-axloqiy taraqqiyot ildizlarini oʻrganish, uni zamonaviy sivilizatsiya nuqtai nazaridan millat axloqi bilan mantiqiy bogʻlash bugungi kunning tarixiy vazifasidir"[4 – B. 132.]. Bu zamonaviy Oʻzbekistonda millatlararo madaniyatning axloqiy ildizlari rivojlanishiga keng shart-sharoitlar yaratilganligini, jamiyatda millatlararo madaniyatni rivojlantirish uning chuqur falsafiy ildizlarga ega ekanligini koʻrsatadi. Koʻplab falsafiy asarlarning asl mohiyatida inson axloqining mukammal boʻlishi, turli millat vakillariga nisbatan bagʻrikenglikka asoslanish, insonni ulugʻlash, qadrlash masalalari yotadi.

Zamonaviy dunyoda yoshlar oʻrtasida millatlararo munosabatlarni rivojlantirish fuqarolik jamiyati rivojida ham muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, taraqqiy etib borayotgan Yangi Oʻzbekistonni yanada rivojlantirishning asosiy yoʻnalishi sifatida qayd etish joiz. Ushbu masala ayni paytda Yangi Oʻzbekistonning mazkur yoʻnalishdagi islohotlarida ham oʻz aksini topgan. Xususan, "2022-2026-yillarga moʻljallangan Yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida"[5.]gi mazkur qarorning yoʻnalishlaridan birida elatlararo totuvlik, xorijiy tillarda faoliyat olib borayotgan mas-mediani qoʻllab-quvvatlash, xorijiy davlatlar bilan doʻstlik aloqalarini rivojlantirish masalalari mamlakat Prezidenti va hukumatining diqqat markazida turganini tasdiqlaydi. Yoshlar davlatning milliy siyosatini amalga oshirishda millatlararo madaniyatda bagʻrikenglik munosabatlarni rivojlantirish maqsadida "Oʻzbekiston yoshlari -2030" Konsepsiyasida taʼkidlanganidek, "yoshlar oʻrtasida turli millat va elatlarning urf-odatlarini qadrlash, unga hurmat bilan yondashish qadriyatlar tizimi bilan oʻzaro aloqadorlikni taʼminlash, millatlararo totuvlikning turli xil stereotiplarini birlashtirishga imkon beradi"[6.]. Bundan kelib chiqadiki, yoshlar bilan olib boriladigan oʻquv va tarbiyaviy ishlar maʼlum bilimlarni yetkazish bilan cheklanib qolmasligi kerak. Ularning turli millat tillarida mukammal oʻz ona tilidek soʻzlashi, madaniyatlarini oʻz madaniyati bilan teng holda oʻrganishi uchun barcha sharoitlar yaratildi. Xalqning dunyoqarashini oʻzida mujassam etgan millatlararo madaniyat barcha uchun birdek amal qilishi tabiiydir. Uning negizida qadimdan shu hududda oʻtroq yashagan turli millatlar madaniyatlarini eʼzozlash, ularga hurmat ruhini kuchaytirish maqsadga muvofiqdir. Avvalo, yoshlar guruhlarida turli elat va millatlar oʻrtasida ziddiyatlarga qarshi taʼsir koʻrsatuvchi koʻnikmalarni yaratish va targʻib qilish lozim. Jahondagi umuminsoniy, axloqiy, estetik, mafkuraviy, siyosiy, diniy, ijtimoiy kurash hamda bir qator ziddiyatlarning kechayotgani, ochiq maʼlumotlar tizimlari va kibermakonda ziddiyatlar kurashi rivojlanib borayotganligi davrida millatparvarlik va chet davlatlar bilan har tomonlama birodarlik munosabatlarini yanada oshirish borasida hali oʻzning yechimini topishi lozim boʻlgan qator muhim masalalarning mavjudligini koʻrsatib, quyidagicha falsafiy munosabat bilan ilmiy yondashilgan: "millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan doʻstlik aloqalarini yanada rivojlantirish sohasida davlat organlari va tashkilotlarining, mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlarining fuqarolik jamiyati institutlari bilan oʻzaro hamkorlik darajasini yanada oshirish"[7.]. Mazkur Farmonda nazarda tutilgan milliy tolerantlik va totuvlik konsepsiyasi oʻzbek xalqi bilan birga mamlakatimizda istiqomat qilayotgan boshqa millat va elat vakillari oʻrtasidagi azaliy doʻstlik gʻoyasi zamirida mujassamlashgan. Har bir

millat vakili uchun kundalik madaniyat, axloqiy tamoyillar majmuasi konsepsiyada ifodalanib, millatlararo madaniyatning boy tarixi mujassam boʻlgan.

Oʻzbekiston koʻpmillatli davlat sifatida har ikki taraflama siyosatni olib boradi. Uning siyosatdagi roli bevosita millatlarni birlashtirishga, odamlar dunyoqarashini muayyan eʼtiqodiy munosabatlarda birlashtirishga yoʻl ochadi. Shu maʼnoda mamlakatda yashovchi xalqlar oʻrtasida millatlararo va konfessiyalararo qulay yashash muhiti yaratilgan. Buning yanada muhimligi shundaki, ularning maʼnaviy-axloqiy ildizlari orqali millatlararo madaniyatni shakllantirishidir. Bu ikki masala birga hal qilinishi kerak, shuning uchun ishlab chiqish, oʻrgatish va murosa qilish yoʻllari mustahkamlik bilan amalga oshirilishi lozim.

Faylasuf olim N.Nazarov mavzuga doir olib borgan tadqiqotlarida millatning tarixiylik, milliy davlatchilik, milliy taraqqiyot sari yuz burishi konsepsiyalarini ilgari suradi. Muallifning fikricha, “Oʻzbek millati ham etnotarixiy taraqqiyot natijasida milliy xarakter va xususiyatlarni oʻzida mujassam etib, etnik birlik sifatida oʻzligini namoyon eta olgan etnoijtimoiy va etnomadaniy organizmdir”[8 – B. 6.]. N.Nazarovning fikrlaridan shunday xulosaga kelish mumkinki, mamlakatimizda yoshlar millatlararo munosabatlarini takomillashtirish uchun asosiy motivlar va imkoniyatlar mavjud. Buning asosiy sababi sifatida oʻzbek xalqining turli millat va elatlardan iborat yagona baynalmilal oila yarata olganligidadir.

Demak, “asosiy vazifa maʼnaviy qadriyatlarimizni ilm-fan va taraqqiyot yutuqlari bilan boyitib borish, uning kuch va salohiyatlarini ijtimoiy hamkorlik va millatlararo totuvlik, diniy bagʻrikenglik kabi ezgu maqsadlarga xizmat qildiradi”[9 – B. 34.]. Undan oqilona foydalangan xalqqina oʻzining taqdirini, hududidagi millatlar ertasini porloq qila oladi.

Tarbiya bir kunlik boʻlmasdan yoshlikdan ongga singdiriladigan, madaniyatning qadriyatdan farqini anglab yetishida qaror topadigan dialektik jarayondir. Jamiyat rivojida millatlarning oʻz qadriyatlarini eʼzozlashi, ajdodlar madaniyatini vorisiylik qonuniyatiga muvofiq avlodlarga qoldirishi muhim sanaladi. Bundan tashqari ularda estetik-axloqiy tamoyillardan foydalanish yoshlarga oʻzlarining milliy turmush tarzi va qadriyatlarini tushunishga imkon beradi. Turli millat yoshlarining bir maqsad yoʻlidagi gʻoyalari millatning gʻoyasi, jamiyatning taraqqiyot yoʻnalishi sanaladi.

Shu holatni alohida taʼkidlash joizki, akkulturatsiya madaniy tizimlarning oʻzaro bir-biriga yaqinlashuvi, hamjihatlikka kirishishi, birlashishi, oʻzaro birikishi va rivojlanishining muhim shartlaridan biri hisoblanadi Bu esa madaniyatlararo bagʻrikenglik va hamjihatlikni rivojlantirishga xizmat qiladi hamda insoniyatni taraqqiyot sari yetaklaydi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. http://ivo.garant.ru
2. Современное образование как открытая система. –Институт научной и педагогической информации РАО, ЮРКОМПАНИ, 2012. –С. 163.
3. Falsafa ensiklopedik lugʻati. – Toshkent: OʻMEDIN, 2010. –B. 254.
4. Современное образование как открытая система – Москва: Институт научной и педагогической информации РАО, ЮРКОМПАНИ, 2012. –с. 132.
5. https://lex.uz/docs/5841063
6. Ўзбекистонда ёшларга оид давлат сиёсатини янги босқичга олиб чиқишга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида. Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори. https://regulation.gov.uz/ru/document/4824

7. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining "Millatlararo munosabatlar sohasida Oʻzbekiston Respublikasi davlat siyosati konsepsiyasini tasdiqlash toʻgʻrisida" Farmoni//https://lex.uz/uz/docs/-4597662
8. Назаров Н.А. Марказий Осиё полиэтник социумида миллатлараро муносабатлар такомиллашувининг фалсафий-функционал тадқиқи. Фалсафа фанлари доктори (DSc) диссертацияси автореферати. -Тошкент: 2019. – Б. 6.
9. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. –Тошкент: Ўзбекистон, 2001. – Б. 34.
10. Kholikov, Yunus Ortiqovich. "Moral aspects of national ethnic in bringing up young generation with generosity". Theoretical & Applied Science 7 (2019): 18-21.
11. Холиқов, Ю. О. (2022). Бағрикенглик маданиятнинг моҳияти ва унинг ахлоқий асослари.Journal of Integrated Education and Research, 1(6), 17–21.
12. Xoliqov, YunusOrtiqovich. "Yangi Oʻzbekistonda bagʻrikenglikni rivojlantirishda millatlararo aloqalarning mohiyati". Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 2. Special Issue 23 (2022): 764-774.
13. Ortiqovich, Xoliqov Yunus. "The importance of moral values in the development of a culture of tolerance in youth". International Journal of Intellectual Cultural Heritage1.3 (2021): 65-69.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 2 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat roʻyxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyogʻoch koʻchasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bogʻlanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).